

آفتاب حقوقی

(آفتاب حقوقی به همراه روزنامه سراسری آفتاب بزد)

سه‌شنبه ۲۶ دی ماه ۱۴۰۲ سال دوم شماره ۴۷

خطراتی
از استاد
امیرناصر کاتوزیان

صفحه ۳

مرحوم دکتر بهروز اخلاقی:

برابری اولین ارائه با آخرین برداشت

دکتر فریید فرحناکیان
عضو هیئت مدیره کانون وکلای مرکز

اولین باری که مرحوم دکتر بهروز اخلاقی را دیدم ترم اول کارشناسی در پاییز ۱۳۷۶ هنگام پایین آمدن از پله‌های جنوبی طبقه اول دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران بود. آنچه در نگاه اول نظرم را جلب کرد به‌غایت شیک‌پوشی ایشان بود: پیراهنی سفیدرنگ، شلواری خاکستری‌رنگ، جلیقه‌ای سرخ آبی و کتی سرمه‌ای‌رنگ با کروات خوش‌گره که جزئی مجزاناپذیر از تصور ذهنی من از ایشان برای همیشه ماند. در نگاه‌های بعدی آنچه توجهم را با خود می‌برد آن سیگاری بود که بلافاصله پس از پایان کلاس در پایین آمدن از پله‌ها روشن می‌کردند. دودی که از آن سیگار بیرون می‌دمیدند دلالتی از خرسندی کامل از خود و کلاس طی شده و اعتمادبه‌نفسی کامل برای ادامه کارهای روزانه باقیمانده بود.

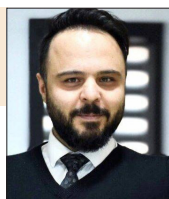

کم‌کم که وارد ترم‌های بعدی دوره کارشناسی شدم و سر از کتابخانه دانشکده و مخزن آن پیدا کردم با حوزه فعالیت علمی و کاری ایشان در میان کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌ها آشنا شدم که همگی برداشت اولیه من از ایشان را تکمیل می‌کرد. همیشه معتقد بوده‌ام کمترین کاری که یک استاد می‌کند انتقال اطلاعات است و ارزشمندترین کار یک استاد انتقال منش و روش است. به‌واقع من اول مجذوب منش و روش استاد شدم و بعد از آن به دنبال اطلاعات ایشان راهی شدم. اولین باری که پای درس استاد مرحومم نشستم در مقطع کارشناسی ارشد و درس حقوق تجارت بین‌الملل مالکیت فکری بود. کلاس کاملاً مشارکت‌محور و با کمک ارائه‌های از پیش تعیین‌شده دانشجویان اداره می‌شد. بیشتر از کلاس، سؤالات تحلیل محور و مبنایی آزمون پایان‌ترم، من را به وجد آورد. شاید در کمترین آزمون در دوران تحصیل در رشته حقوق با چنین پرسش‌هایی مواجه شده باشم. در هنگام آزمون متوجه شدم با همان اعتمادبه‌نفس استاد هنگام پایین آمدن از پله‌ها و زمان تدریس در حال پاسخ دادن به پرسش‌ها هستم. خاطره این آزمون با اخذ یک نمره عالی هم تکمیل شد. استاد یک‌بار دیگر به‌جای آنکه اطلاعاتش را در مغزم فرو کند روش و منش خود را در روانم تزریق کرده بود. انسان برای انجام دادن کارهایش و رسیدن به اهدافش نیاز دارد که یک نمونه عینی داشته باشد و ببیند که شبیه آن کار و تصمیم او قبلاً رخ داده است و نتیجه اخذشده آن الگو باعث انگیزه گرفتن وی می‌شود.

ادامه در صفحه ۷

سنخیت قراردادهای هوشمند با ارکان اصلی قراردادهای

فرهاد قربان‌زاده ربطی
وکیل پایه یک دادگستری
و پژوهشگر دکتری حقوق خصوصی

قرارداد هوشمند، عبارت است از تراضی دو شخص یا توافق دو نهاد در چارچوب سیستم‌های کدینگ رایانه‌ای. این قراردادها به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که به نحو خودکار اجرا می‌شوند. نخستین بار شخصی به نام نیک زابو در سال ۱۹۹۶ مفهوم اولیه قرارداد هوشمند را ابداع کرد. او پس از ارزیابی و بررسی ایده اولیه خود، اقدام به انتشار نسخه‌های متعددی از آن کرد. زمانی که شبکه بلاکچین و به تبع آن بیت کوین عرضه شد، بستر مساعدی به منظور طرح مجدد این ایده فراهم گردید. قراردادهای هوشمند از جنس کدنویسی‌های کامپیوتری هستند که تحت بلاکچین اجرا می‌شوند.

عقد بر مبنای قصد و اراده طرفین شکل می‌گیرد. از منظر شرعی، قرارداد، توافقی است مشتمل بر صیغه (ایجاب و قبول) بین طرفین متعاملین، که منطبق بر شروط و تعهدات باشد. وجود یک کالای قابل مبادله (مبیع) یا تعهد در قرارداد الزامی است. ارکان عقد در فقه امامیه شامل ایجاب و قبول، متعاقدان (طرفین عقد)، و مورد عقد (عوض و معوض) است. ایجاب و قبول یکی از مهم‌ترین ارکان قراردادهاست که به موجب آن، طرف‌های عقد قصد و اراده خود را برای تشکیل آن و انجام عقد مشخص می‌کنند. ایجاب، پیشنهادی است که یک شخص برای انجام عقد یا معامله ارائه می‌دهد و قبول معادل است با پذیرفتن آن از جانب شخص دیگر. تقدم ایجاب نسبت به قبول و فاصله عرفی میان ایجاب و قبول و عدم اختلاف در محتوا، فحوا و مضمون ایجاب و قبول از شروط اساسی آن است. در فقه اسلامی به ایجاب و قبول اصطلاحاً صیغه یا به عبارت دیگر صیغه عقد می‌گویند.

طرفین قرارداد (متعاقدان)، در مقام رکن دوم عقود، اشخاصی هستند که اجرای قرارداد و تعهدات آن را بر عهده دارند. یکی از پیش‌نیازهای عقد قرارداد برای اشخاص، برخورداری از اهلیت است. مادّتين ۱۸۳ و ۱۹۰ قانون مدنی به اهمیت متعاقدان اشاره دارند. نه تنها هر عقدی نیازمند طرفین معامله است، بلکه طرفین معامله باید دارای اهلیت نیز باشند. توانایی قانونی اشخاص به منظور برخورداری یا دارا شدن هرگونه حق یا اعمال و اجرای حق موصوف، تعریف اهلیت است. برای این که طرفین عقد را اهل بینگاریم، بایستی بلوغ، عقل و رشید بودن آن احراز شود. به عبارت آخری معامله با غیر بالغ، غیر رشید و غیر عاقل به خاطر فقد اهلیت، باطل است.

غایت هر معامله یا عقدی در آن است که تعهد یا کالایی فیمابین طرفین منتقل شود. در اینجا به سومین رکن اصلی عقد می‌رسیم. بنابراین ویژگی‌های موضوع قرارداد باید به طور صریح بیان شده و وارد در اراده طرفین قرارداد شود. موضوع قرارداد ممکن است به شکل یک کالا باشد اما کالای محسوس و مادی تنها شکل موضوع قرارداد نیست. موضوع قرارداد می‌تواند انجام خدماتی باشد که منافع آن قابلیت ارزش‌گذاری را داشته باشد. منصرف از شکل مادی یا غیرمادی موضوع قرارداد، طرفین قرارداد باید اشراف داشته باشند که قصد دارند دقیقاً چه نوع کالا یا خدماتی را به مبنای توافق و تراضی متقابل، مبادله کنند. در ضمن موضوع قرارداد باید مشروع باشد. مشروعیت، مقصود اصلی متعاقدان از معامله است.

صفحه ۶

سرمقاله

نقش مددکاران
در کاهش جمعیت
کیفری زندان
الناز اکبرزاده سراج

مادداشت-۱

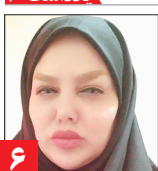
سیاست جنایی ایران
در مبارزه با جرم
پولشویی
لیلا آربین پارسا

مادداشت-۲

وضع عوارض نقل
و انتقال پروانه
بهره‌برداری اشخاص...
سید بهادر بهادری

مادداشت-۳

الزامی بودن
رعایت مصوبات پولی
و بانکی بانک مرکزی...
زهره رستمی

مادداشت-۴

ممنوعیت تصدی
قضات به عنوان
عضو هیات علمی...
سیدعلی حسینی‌شیدا

مادداشت-۵

خالکوبی
جرم نیست
آتنا انوری

مادداشت-۶

نصب
دستگاه ردیاب
نگار کمال

مادداشت-۷

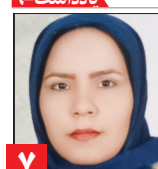
نظارت شرعی
بر ذبح و صید
سمیه ساریخانی

مادداشت-۸

چک
سفیدامضا
محمد رضا صدیقی

مادداشت-۹

عدم مسئولیت راننده
مانع از استفاده...
مهديه رعیتی

مادداشت-۱۰

مسدودسازی
نشریات فاقد مجوز
هادی دهقان

قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی

قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی، مشتمل بر ۱۸ ماده و ۶ تبصره است.

قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی، مشتمل بر ۱۸ ماده و ۶ تبصره در تاریخ نوزدهم تیر ماه ۱۳۴۶ تصویب شده است.

موادی از این قانون در سال‌های بعد اصلاحاتی داشته است که آخرین اصلاحات آن در سال ۱۳۹۹ انجام شده است.

ماده ۱ - مرتکب هر یک از اعمال زیر در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی بمجازات‌های مقرر در این قانون محکوم خواهد شد:

- ۱ - عرضه یا فروش جنسی بجای جنس دیگر.
- ۲ - مخلوط کردن مواد خارجی بجنس بمنظور سوء استفاده.
- ۳ - عدم رعایت استاندارد یا فرمول ثبت شده در مواردیکه تعیین فرمول و رعایت آن و همچنین تعیین استاندارد و رعایت آن الزامی باشد.
- ۴ - فروش و عرضه جنس فاسد و یا فروش و عرضه جنسی که موعد مصرف آن گذشته باشد.
- ۵ - بکار بردن رنگ‌ها و اسانس‌ها و سایر مواد اضافی غیر مجاز در مواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی و یا لوازم بازی کودکان.

۶ - ساختن مواد تقلبی خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی.

ماده ۲ (اصلاحی ۱۳۵۳، ۱۲، ۱۸) - ارتکاب هر یک از اعمال مذکور در ماده یک حسب مورد مستوجب یکی از مجازات‌های زیر خواهد بود:

- ۱ - در مواردی که مواد مذکور در ماده یک بدست مصرف‌کننده نرسیده یا اینکه مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی نگردد مجازات مرتکب سه ماه تا یکسال حبس جنحه‌ای خواهد بود که در هر حال سازنده یا تهیه‌کننده یا مخلوط‌کننده مواد تقلبی به حبس جنائی درجه ۲ از دو تا پنجسال محکوم خواهد شد.
- ۲ - در صورتیکه مصرف مواد مذکور موجب بیماری مصرف‌کننده یا آسیبی گردد که معالجه آن کمتر از یکماه باشد مجازات مرتکب ششماه تا دو سال حبس جنحه‌ای خواهد بود و هرگاه مدت معالجه بیشتر از یکماه باشد مجازات مرتکب یکسال تا سه سال حبس جنحه‌ای است و در هر دو مورد سازنده یا تهیه‌کننده یا مخلوط‌کننده مواد تقلبی بحبس جنائی درجه یک از سه سال تا ده سال محکوم خواهد شد.

۳ - در صورتیکه مصرف مواد مذکور موجب نقض یکی از اعضای مصرف‌کننده گردد مجازات مرتکب با توجه به میزان نقض سه تا دهسال حبس جنائی درجه یک است و در این مورد سازنده یا تهیه‌کننده یا مخلوط‌کننده مواد تقلبی به حبس جنائی درجه یک از پنجسال تا پانزده سال محکوم میشود.

۴ - در صورتیکه مصرف مواد بهداشتی یا آرایشی موجب نقض زیبایی یا کراهت منظر شود مجازات مرتکب با توجه بمیزان نقض یا کراهت یک تا سه سال حبس جنحه‌ای خواهد بود و در اینمورد سازنده یا تهیه‌کننده یا مخلوط‌کننده آن با مواد خارجی به حبس جنائی درجه دو از دو سال تا ده سال محکوم خواهد شد.

تبصره (منسوخه ۱۳۵۳، ۱۲، ۱۸) - در مورد بندهای ۲ و ۳ و ۴ و ۵ این ماده مرتکب علاوه بر کیفر حبس به پرداخت غرامت از پنج هزار تا یکصد هزار ریال و محرومیت از اشتغال بکسب یا کار مربوط بمواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی از یکسال تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۳ - در صورتیکه مصرف مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منجر به فوت مصرف‌کننده گردد مجازات سازنده یا تهیه‌کننده یا مخلوط‌کننده اعدام است و در سایر موارد مذکور در ماده یک در صورتیکه منجر به فوت شود مجازات مرتکب سه سال تا پانزده سال حبس جنائی درجه یک است.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۵۳، ۱۲، ۱۸) - مرتکب هر یک از جرائم مذکور در این ماده و ماده ۲ این قانون علاوه بر کیفر مقرر جز در مورد اعدام به پرداخت جزای نقدی از بیست هزار ریال تا پانصد هزار ریال و محرومیت از اشتغال بکسب یا کار مربوط به مواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی از یک تا سه سال محکوم خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۵۳، ۱۲، ۱۸) - در تمام موارد مذکور در این قانون هرگاه معلوم شود که مواد تقلبی با علم و اطلاع مدیر یا صاحب مؤسسه یا کارگاه ساخت یا تهیه یا با مواد خارجی مخلوط شده است اشخاص مذکور بهمان مجازاتی که برای مباشر عمل مقرر است محکوم خواهند شد.

ماده ۴ - در هر مورد که در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مواد سمی بحد غیر مجاز باشد دادگاه مرتکب را بر حسب مورد بدکاکثر مجازات‌های مذکور در ماده ۲ محکوم خواهد نمود.

ماده ۵ - رقابت مکارانه در مورد مواد موضوع این قانون از طرف هر کس مشمول بند الف ماده ۲۴۴ قانون کیفر عمومی خواهد بود.

ماده ۶ - هرگاه در نتیجه بی‌احتیاطی یا بی‌مبالائی یا عدم مهارت تهیه‌کننده یا سازنده یا فروشنده یا عرضه‌کننده یا هر یک از عاملین آن‌ها موادخوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی بصورتی درآید که مصرف آن موجب بیماری یا آسیبی گردد که معالجه آن کمتر از یکماه باشد مجازات‌اشخاص مذکور بر حسب مورد دو ماه تا شش ماه حبس تأدیبی خواهد بود و در صورتیکه مدت معالجه زائد بر یکماه باشد مرتکب بدکاکثرمجازات حبس مذکور در این ماده و تأدیه غرامت از پنجهزار تا پنجاه هزار ریال محکوم میشود.

ماده ۷ - از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هر گونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منوط بتحصول پروانه‌از وزارت بهداشتی و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس نیز از وزارت اقتصاد است شرایط صدور پروانه و طرز کار و تولید و بهره‌برداری و اداره مؤسسات‌مزبور در آئین‌نامه‌ایکه وسیله وزارت بهداشتی تهیه میشود تعیین خواهد گردید.

تبصره - مسئولیت فنی کارخانه‌های مواد خوردنی - آشامیدنی - آرایشی و بهداشتی بعدهه افرادی خواهد بود که در فنون پزشکی - داروسازی - دامپزشکی - رشته‌های تغذیه - شیمی و علوم تجربی دارای درجه تحصیلی دانشگاهی از لیسانس بالا باشند و با توجه برشته‌های مربوط (موادخوردنی - آشامیدنی - آرایشی و بهداشتی) درجه تحصیلی رشته تخصص و میزان تجربه لازم برای مسئولیت فنی مؤسسات فوق‌الذکر که بموجب‌آئین‌نامه‌ای که بوسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد شد.

ماده ۸ - وزارت بهداشتی جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده که در کارخانجات تهیه میشود مبلغ پنجهزار ریال و جهت صدور پروانه‌ساخت هر نوع فرآورده‌هائی که در کارگاه‌های مشمول این قانون تهیه میشود مبلغ پانصد ریال دریافت خواهد داشت که منحصراً بمصرف تأسیس وتوسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذائی خواهد رسید.

تبصره ۱ - کارگاه‌هائیکه فرآورده‌های خود را با علامت و بسته‌بندی مشخص بصورت‌بازرگانی عرضه میکنندمشمول این قانون خواهندبود.

تبصره ۲ (منسوخه ۱۳۹۹، ۰۸، ۰۵) - هر یک از آزمایشگاه‌های ذیصلاحیت وابسته بوزارت بهداشتی مجازند از اشخاص حقیقی یا حقوقی که تقاضای آزمایش مواد یامحصولات خود را مینمایند بموجب تعرفه‌ای که از طرف وزارت بهداشتی پیشنهاد و بتصویب کمیسیون‌های دارائی مجلسین خواهد رسید حق آزمایش دریافت نمایند

درآمدهای حاصل از اجرای این ماده در حسابی در خزانه‌داری کل متمرکز شده و در هر یک از مؤسسات بمصرف توسعه وتکمیل همان مؤسسه خواهد رسید.

تبصره ۳ - فهرست کارخانجات و کارگاه‌های مشمول این قانون از طرف وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیون‌های بهداشتی مجلسین آگهی خواهد شد.

ماده ۹ - تهیه‌کنندگان و سازندگان و واردکنندگان مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی و آرایشی که نوع مؤسسات آن‌ها در آگهی وزارت بهداشتی قیدخواهد شد و در تاریخ تصویب این قانون و آئین‌نامه‌های اجرائی آن مشغول بکار هستند مکلفند طرف ششماه از تاریخ انتشار آگهی تقاضای پروانه‌بهداشتی از وزارت بهداشتی بنمایند بتقاضاهای رسیده در کمیسیونی فنی مرکب از سه نفر از اشخاص صلاحیتدار به تعیین وزارت بهداشتی رسیدگی وظرف ششماه تصمیم کمیسیون بر رد یا قبول تقاضاها صادر خواهد شد. هرگاه در موعد مقرر تقاضای صدور پروانه نشود و یا کمیسیون تقاضای‌صاحب

مؤسسه را رد نماید بدستور دادستان مؤسسه موقتاً تعطیل خواهد گردید.

از دستور مزبور تا ده روز پس از ابلاغ میتوان بدادگاه شهرستان شکایت نمود و دادگاه خارج از نوبت بشکایت رسیدگی کرده و رأی میدهد رأی مزبور قطعی است.

تبصره - آئین‌نامه‌های اجرائی مواد ۸ و ۹ بوسیله وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیون‌های بهداشتی مجلسین بمورد اجراء گذارده خواهدشد.

ماده ۱۰ - رد تقاضای صدور پروانه مانع از آن نیست که صاحب مؤسسه با رعایت مقررات ماده ۷ مجدداً تقاضای صدور پروانه بهداشتی وساختن‌بنماید.

ماده ۱۱ - در مؤسسات داخلی که نوع آن‌ها از طرف وزارت بهداشتی معین و صورت آن منتشر میگردد صاحبان آن‌ها مکلفند طبق دستور وزارت‌بهدارتی مشخصات لازم را در مورد هر نوع فرآورده بخط فارسی خوانا روی بسته‌بندی یا ظرف محتوی جنس قید نمایند در مواردیکه فرمول محصول یا مواد ترکیبی طبق تقاضای سازنده فرمول بایستی محفوظ بماند باید فرمول محصول را قبلاً به وزارت بهداشتی تسلیم و شماره پروانه آن را روی بسته‌بندی ذکر نماید.

متخلفین از مقررات این ماده به پرداخت غرامت از پنج هزار تا بیست هزار ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۲ - وزارت بهداشتی مکلف است فهرست رنگ‌ها و اسانس‌ها و سایر مواد مجاز قابل افزودن بمواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی وهمچنین نوع جنس ظرف مورد استفاده در صنایع مواد خوردنی یا آشامیدنی و یا رنگ‌های مورد مصرف در اسباب بازی را آگهی نماید.

افزودن موادی کهدر آگهی ذکر نشده باشد به مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی و اسباب بازی بدون اجازه وزارت بهداشتی و همچنین بکار بردن مواد سمی‌بصورت و میزان غیر مجاز در سفید کردن و پاک کردن و شفاف کردن یا رنگ‌آمیزی ظروف غذائی یا پوشش و بسته‌بندی مواد خوردنی و آشامیدنی وآرایشی و بهداشتی ممنوع است و مجازات سازندگان یا تهیه‌کنندگان مواد موضوع این ماده در صورتی که مستلزم مجازات شدیدتری نباشد حبس‌تأدیبی از سه ماه تا یک سال خواهد بود.

ماده ۱۳ (اصلاحی ۱۳۹۹، ۱۱، ۰۸) - تخلف از مقررات بهداشتی نظیر عدم رعایت بهداشت فردی، وضع ساختمانی، وسایل کار ممنوع است و مستوجب مجازات می‌باشد. مقررات بهداشتی مربوط به مراکز تهیه و تولید، نگهداری، توزیع، فروش و حمل و نقل مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و اماکن عمومی در آئین‌نامه اجرائی این ماده تعیین خواهد شد. تخلف از مقررات مذکور مستوجب مجازات‌های بازدارنده از ۶۰۰/۰۰۰ تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال جریمه نقدی به ازای هر مورد نقض مقررات بهداشتی خواهد بود. میزان مجازات‌های یاد شده بر اساس نرخ تورم (هر سه سال یک بار) بنا به اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید هیأت وزیران قابل افزایش است.

مأمورینی که از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای نظارت بهداشتی اماکن و مراکز موضوع این ماده تعیین می‌شوند مکلفند متخلفین از مقررات بهداشتی را با ذکر موارد تخلف با تنظیم گزارشی به مسؤول بهداشت محل معرفی نمایند. مسؤول بهداشت محل در صورت تأیید گزارش به صاحب مرکز و یا مسؤولین مربوطه اخطار می‌نماید تا نسبت به رفع نواقص بهداشتی در مهلت تعیین شده اقدام کند در صورت عدم رفع موارد تخلف، دستور تعطیل محل و مهر و موم و یا لاک و مهر آنرا صادر می‌نماید و پس از برطرف شدن نواقص و تأیید مسؤول بهداشت محل از واحد مربوطه رفع تعطیل و فک مهر و موم خواهد شد. در تمام موارد مذکور پرونده جهت رسیدگی به دادگاه صالحه ارجاع می‌گردد.

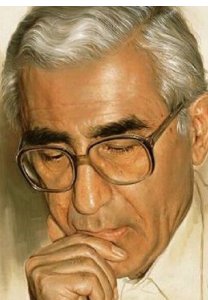
مقررات بهداشتی، وظایف و مسؤولیت‌های مسؤول بهداشت محل و مأمورین نظارت مدت زمان‌های لازم برای رفع نواقص بهداشتی و سایر امور مربوطه در اجرای این ماده واحده در آئین‌نامه اجرائی این قانون مشخص خواهد شد.

جنایتی که موجب کندی حرکت فک شود، ارش دارد و چنانچه مانع جویدن یا موجب نقص آن شود، ارش آن نیز افزوده می‌شود. از بین بردن تمام یا قسمتی از فک بالا، موجب ارش است. شکستگی استخوان فک پایین مشمول حکم شکستگی استخوان فک بالا مشمول حکم شکستگی استخوان‌های سر و صورت است. فلج کردن فک پایین، دوسوم دبه کامل و قطع فک فلج، یک سوم دبه کامل دارد

دانستنی‌های حقوقی

خاطرات حقوقی

خاطراتی از استاد امیرناصر کاتوزیان

برگرفته از کتاب «آن سفر کرده» / «دکتر عیسی کشوری» ۲۳

در ایامی که استاد را از دانشگاه اخراج کردند، ایشان همچنان به پژوهش و تحقیقات خود ادامه داد. تألیف کتابهای پربار و مقالات بیشماری که همگی در نوع خود بی نظیرند، اکثراً ثمره دوران انزوای شغلی ایشان است. آن زمان یکی از کتابهای تألیفی ایشان به عنوان کتاب نمونه سال دانشگاهی شناخته و معرفی شد و قرار بود طی مراسمی از استاد تقدیر و به ایشان چهارده سکه طلا هدیه شود.

هدیه این سکه ها، دقیقاً زمانی بود که حقوق ایشان را قطع کرده بودند و او در اوج فقر و نداری بود، اما با وجود پیگیری‌ها و اصرار اطرافیان و هواداران، ایشان حاضر به شرکت در آن مراسم نشد و از یکی از اساتید خواست تا همه سکه ها را به نیابت از ایشان بگیرد. در مراسم دیگری که همان شخص می‌خواست سکه ها را به استاد تقدیم کند؛ ایشان حتی از دست زدن به آنها خودداری نمود و همه را به دانشجویان فقیر دانشکده حقوق هدیه کرد.

از استاد پرسیدند شما که شرایط مالی بسیار سختی دارید، چرا از پذیرفتن سکه‌ها امتناع کردید؟ استاد پاسخ داد: من همیشه در مقابل دو چیز نقطه ضعف نداشتم: زر و زن و اعتقاد دارم، هر کسی وارد وادی عدالت و قانون می‌شود به ویژه قضات و وکلای باید در مقابل این دو اهرم بسیار مقاوم باشند. من برای کسانی که بر اساس آن نقطه ضعف‌های نفسانی، زندگی تصمیم‌گیری می‌کنند، بسیار افسوس می‌خورم.

یادداشت حقوقی

مسدود سازی نشریات فاقد مجوز

هادی دهقان دانشجوی حقوق

سوال : مرجع صلاحیتدار جهت مسدودسازی پایگاه‌های اطلاع‌رسانی و خبری فاقد پروانه کجاست؟

پاسخ: مطابق تبصره ۲ الحاقی مصوب ۱۳۷۹ به ماده یک قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴، نشریه‌ای که بدون اخذ پروانه از هیأت نظارت بر مطبوعات منتشر گردد، از شمول

قانون مطبوعات خارج بوده و تابع قوانین عمومی است. لذا در این موارد، پالایش (فیلتر) محتوای مجرمانه وفق مواد ۲۱ و ۲۳ قانون جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸ که ذیل عنوان فصلی از قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) جای گرفته است، در صلاحیت کمیته (کارگروه) مصادیق مجرمانه و مقام قضایی است. بنابراین مسدودسازی نشریه فاقد پروانه فعالیت پیش از حکم قطعی، توسط مقام قضایی و کارگروه یادشده صورت می‌گیرد؛ امری که طی دادنامه‌های شماره ۱۱۵-۱۱۴ مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۲، ۴۳۸-۴۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۷ و ۱۰۷۴-۱۳۹۴/۹/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در ابطال بخشی از آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات نیز تأیید شده است.

چگونه متوجه شویم که ممنوع‌المعامله شده‌ایم؟

افراد با مراجعه به سکوهای بخش خصوصی از جمله آپ می‌توانند پس از انتخاب خدمات قوه قضاییه وارد قسمت استعلام اعتبار معاملاتی افراد شوند.

متعاملین پس از ورود به این بخش می‌توانند با ورود کد ملی و شماره موبایل در این بخش از وضعیت قانونی خود یا طرف مقابل معامله پس از پرداخت مبلغ در نظر گرفته شده مطلع شوند. باید دقت شود در این قسمت اگر قصد اطلاع و استعلام وضعیت معاملاتی طرف مقابل را نیاز داشته باشید باید کد ملی و شماره همراه طرف مقابل را وارد کرده و از طرف مقابل بخواهید که کدی که برای او پیامک شده را به شما اعلام کند. تا در این قسمت وارد کنید.

طرف مقابل با در اختیار قرار دادن کد این اجازه را به شما می‌دهد که استعلام را انجام دهید و اگر هم این کد را در اختیار شما قرار ندهد به این معنی است که طرف مقابل مشکلی دارد که به هر صورت این خدمت به کاهش ریسک معامله شما کمک می‌کند.

در نهایت نمایش نتیجه استعلام حداکثر تا ۱۵ دقیقه اعلام و قابل استفاده است. نتیجه استعلام اعلام شده تا یکماه در لیست استعلام‌های شما موجود خواهد بود و پس از آن حذف خواهد شد.

در سرویس اعتبار معاملاتی اشخاص چه وضعیت‌هایی بررسی می‌شود؟

در این سرویس بعد از استعلام یازده وضعیت امکان معامله به افراد داده می‌شود، در واقع در این سرویس مشخص می‌شود که آیا طرفین اهلیت معامله دارند یا خیر و موضوعاتی چون داشتن ثنا، ممنوع‌المعامله، محجور، غایب مفقود الاثر، متوفی فرضی، متوقف، ورشکسته، معسر، متهم، محکوم و متواری، محکومیت مالی محاکم، محکومیت مالی اجرائیات ثبت را مشخص می‌کند و نتیجه را به طرف مقابل معامله اطلاع می‌دهد. به این ترتیب افراد در هنگام معامله می‌توانند مطلع شوند که طرف مقابل مشمول موارد ذکر شده نباشد و با اعتبار و احتیاط بالایی معامله را انجام دهند.

درآمد حاصل از اجرای این ماده بمصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های تحقیق و کنترل مواد غذایی خواهد رسید.

ماده ۱۵ - کسانی که مواد مذکور در ماده ۱۴ را خریداری مینمایند باید منحصراً برای مصارفی که از طرف وزارت بهداری یا مؤسسات مسئول دیگر تعیین گردیده معامله نمایند یا بکار برند والا بر حسب مورد بمجازات‌های مذکور در این قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۱۶ - از تاریخ تصویب این قانون ترخیص مواد غذایی یا بهداشتی یا آرایشی از گمرک بهر شکل و کیفیت بمنظور بازرگانی یا تبلیغاتی بارعایت مقررات عمومی علاوه بر دارا بودن گواهی بهداشتی و قابلیت مصرف از کشور مبدء مستلزم تحصیل پروانه ورود از وزارت بهداری است و واردکننده نیز مکلف است برای تحصيلی پروانه مزبور فرمول مواد و همچنین موادیکه برای نگهداری به آن‌ها اضافه شده بوزارت بهداری تسلیم‌نماید.

ماده ۱۷ - کلیه جرائم مندرج در این قانون از جرائم عمومی محسوب است.

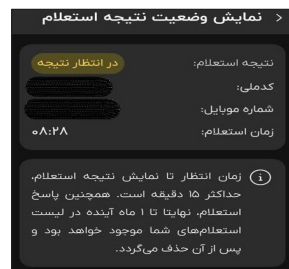
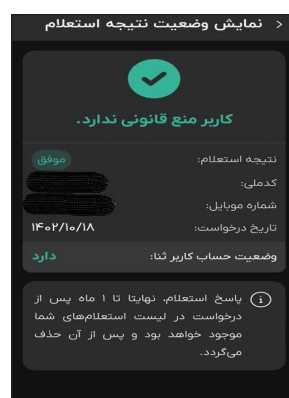
ماده ۱۸ - دولت مأمور اجرای این قانون است.

راه‌اندازی خدمت اعتبار معاملاتی اشخاص در مرکز ملی تبادل اطلاعات در سکوهای بخش خصوصی موانع معاملاتی متعاملین را اطلاع می‌دهد.

اطلاع از وضعیت ممنوع‌المعامله بودن یا نبودن طرف مقابل در مراودات اقتصادی همواره اهمیت بسیاری دارد. چه بسیار معاملاتی که به دلیل جهل افراد به وضعیت طرف مقابل در هنگام معامله سبب معضلات و آثار و پیامدهای حقوقی پس از آن نیز شده است.

اما چگونه این موضوع قابلیت انجام دارد؟ برای یک معامله اهلیت طرفین شرط اساسی صحت قرارداد محسوب می‌شود و بدون آن قرارداد منعقد از اعتبار ساقط خواهد شد از این رو افراد همواره به دنبال راهی هستند تا بتوانند نسبت به این موضوع اطلاعاتی کسب کرده و خود را از اثرات نامطلوب معاملات دور کنند.

تا پیش از این امکان استعلام ممنوع‌المعامله بودن افراد تنها از طریق مراجعه حضوری به دفاتر ثبت اسناد کشور، معاونت قضایی دادستانی کل کشور یا ادارات ثبت اسناد و املاک بادرستور قضایی امکان پذیر بود، اما اکنون به همت معاونت آمار و فناوری قوه قضاییه این امکان فراهم شده است تا طرفین معامله در بستر فضای مجازی بتوانند وضعیت طرف مقابل را برای انجام معامله استعلام بگیرند.

ماده ۱۴ - کلیه مواد تقلبی یا فاسد یا موادی که مدت مصرف آن‌ها منقضی شده باشد بلافاصله پس از کشف توقیف میشود هرگاه وزارت بهداری یا مؤسسات مسئول دیگر گواهی نمایند که مواد مکشوفه برای برخی از مصارف انسانی یا حیوانی یا صنعتی قابل استفاده است ولی نگهداری آن‌ها امکان‌ندارد مواد مکشوفه بدستور دادستان شهرستان با اطلاع صاحب کالا و با حضور نماینده دادستان شهرستان بفروش میرسد و وجوه حاصل تا ختم‌دائری و صدور حکم قطعی در صندوق دادگستری تودیع خواهد شد و هرگاه گواهی شود که مواد مکشوفه قابلیت مصرف انسانی یا حیوانی یا صنعتی ندارد فوراً بدستور دادستان معدوم میشود.

در کلیه موارد فوق و همچنین در مورد اسباب و آلات جرم دادگاه طبق ماده ۵ قانون مجازات عمومی تعیین تکلیف مینماید و اگر قبلاً بفروش رسیده باشد در مورد وجوه حاصل از فروش نیز تعیین تکلیف خواهد کرد.

ماده ۲۳۹ قانون آیین دادرسی کیفری

قرار بازداشت موقت باید مستدل و موجه باشد و مستند قانونی و ادله آن و حق اعتراض متهم در متن قرار ذکر شود. با صدور قرار بازداشت موقت، متهم به بازداشتگاه معرفی می‌شود.

چنانچه متهم به منظور جلوگیری از تبانی، بازداشت شود، دلیل آن در بر گه اعزام قید می‌شود.

• سه‌شنبه ۲۶ دی‌ماه ۱۴۰۲• سال دوم • شماره ۴۷

لیلا آراین پارسا
وکیل پایه یک دادگستری
دانشجو دکتری حقوق کیفری و
جرم شناسی

سیاست جنایی ایران با جرم پولشویی

واژه جنایی به عنوان وصفی که به سیاست افزوده شده است، در واقع موضوع و قلمرو سیاستگذاری را مشخص می سازد. جنایت در لغت در معانی گناه، جرم و جرم و گناه بزرگ مانند قتل و جرح ذکر شده است. این واژه در اصل عربی است و به معنای گناه، جرم و هر عملی که موجب مجازات یا قصاص انسان در دنیا و آخرت می شود، آمده است در قوانین موضوعه و ادبیات حقوقی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، در یک تقسیم بندی سه گانه از جرم، جنایت در عرض جنحه و خلاف که جرائم سبکتری بودند، قرار می گرفت.

اگرچه واژه جنایت در اذهان فارسی زبان ها، جرم های شدید را متبادر به ذهن کند و لذا می توان با عبارات دیگری همچون سیاست مربوط به جرائم که ترجمه (criminal policy) باشد، عنوان دیگری را برای این مفهوم برگزید ولی همانطور که در بررسی لغوی آن نیز مشاهده شد، جرم و گناه نیز به عنوان یکی از معانی جنایی بیان شده است و لذا با توجه به مصطلح شدن آن میان صاحب نظران حوزه حقوق کیفری و جرم شناسی، نمی توان استفاده از این عنوان را دارای ایراد دانست.

افزون بر تعاریف و برداشت های لغوی که نسبت به سیاست جنایی وجود دارد، از لحاظ مفهوم اصطلاحی و قلمرو آن، اگرچه برخی را عقیده بر آن است که تنوع در به کارگیری اصطلاح سیاست جنایی توسط حقوقدانان، جرم‌شناسان و جامعه‌شناسان موجب ابهام در مفهوم آن شده است؛ ولی به نظر می رسد «مفهوم سیاست جنایی نسبت به بسیاری از مفاهیم مانند نظم عمومی، جرم سیاسی، علیت و... از وضوح بیشتری برخوردار است و این تعاریف‌ها بیشتر ناشی از عبارت پردازی های مختلف است تا تمایزی آشکار در معنای واژه؛ وگرنه به طور کلی می توان گفت همه این تعریف‌ها به دو تعریف مضیق و موسع از سیاست جنایی برمی گرد.

در رویکرد مضیق نسبت به اصطلاح «سیاست جنایی»، نخست آنچه

موضوع پاسخ دهی است، جرم در معنای خاص آن است یعنی رفتاری که توسط قانونگذار برای آن مجازات در نظر گرفته شده باشد. دوم، نوع پاسخ دهی است که عمدتاً قهرآمیز و تنبیهی و به عبارت دیگر کیفر و مجازات را شامل می شود و سوم، مقام پاسخ دهی به جرائم است که مشتمل بر متولیان رسمی عدالت کیفری (اعم از دادگاه ها، پلیس، زندان و...) است. این برداشت از سیاست جنایی را می توان سیاست کیفری دانست که امروزه یکی از زیر مجموعه های سیاست جنایی به

شمار می رود.

به عنوان مثال این رویکرد را میتوان در تعریف فونزباخ به عنوان یکی از نخستین کسانی که سیاست جنایی را به قلمرو حقوق کیفری و علوم جنایی وارد ساخت مشاهده کرد که سیاست جنایی را مجموعه شیوه های سرکوبگرانه ای تعریف می کند که دولت با به کارگیری آنها با جرم مبارزه می کند. در رویکرد موسع، نخست موضوع پاسخدهی، پدیده مجرمانه است که اعم از جرم و انحراف است. دوم، نوع پاسخ دهی است که علاوه بر پاسخ های قهرآمیز و کیفری، تدابیر غیر کیفری اعم از تدابیر اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و... را نیز شامل می شود و همچنین به پیشگیری از جرم نیز توجه دارد. سوم، متولیان پاسخ دهی به پدیده مجرمانه نیز علاوه بر متولیان رسمی عدالت کیفری، شامل سایر نهادهای رسمی و دولتی (مثل آموزش و پرورش، کار، رفاه و...) و نیز جامعه مدنی (نهادهای غیر رسمی و دولتی) می شوند. این رویکرد را می توان در تعریف دلماس مرئی مشاهده کرد: «مجموعه روش هایی که هیئت اجتماع با توسل و به کار بستن آنها پاسخ های مختلف به پدیده جنایی را سازمان می بخشد.

با توجه به اینکه جرم پولشویی مورد توجه کشورهای مختلف و همچنین نهادهای بین المللی بوده است و در طول تاریخ معاصر اثرات مخرب این رفتار بر جامعه داخلی و بین المللی مشهود بوده است نیازمند توجه و تعیین ضمانت اجراهای مناسب و متناسب با آن می‌باشد. حال باتوجه به اینکه موضوع جرم مزبور مال می‌باشد، طبیعتاً در این جرایم یکی از

مجازات‌های تعیین شده نیز باید مالی باشد. حال این می‌تواند مصادره یا جزای نقدی باشد.

مجازات‌های تعیین شده برای اشخاص حقیقی از تنوع بالایی برخوردار می‌باشد، ولی در یک دسته بندی کلی همانطور که اشاره شد به حد، قصاص، دیه و تعزیر تقسیم بندی می‌شوند. که با توجه به اینکه جرم پولشویی از حوزه جرایم حد و قصاص خارج است و داخل در حوزه جرایم تعزیری می‌باشد مجازات‌های اصلی تعیین شده برای آن همان مجازات‌های سنتی یعنی حبس، جزای نقدی و مصادره می‌باشد. در این گفتار به برسی این مجازات‌ها و رویکرد قوانین کشور ایران خواهیم پرداخت.

بند اول: مجازات‌های اصلی

مجازات یا همان ضمانت اجرای کیفری برحسب ضوابط مختلف، تقسیم بندی‌های مختلفی دارند. از حیث طبقه بندی و ارتباط آنها با یکدیگر به مجازات‌های اصلی، تکمیلی و تبعی تقسیم می‌شوند. مجازات اصلی مجازاتی است که قانونگذار برای جرمی به طور خاص درنظر گرفته است و به صورت موردی در هر ماده قانونی معین شده و قاضی ملزم به تعیین آن است. بنابراین مرجع صالح نمی‌تواند مجازاتی به غیر از مجازات اصلی تعیین نماید، مگر در مواردی که در قانون این مجوز وجود داشته باشد. درحقیقت مجازات اصلی ضمانت اجرای خاص اوامر و نواهی قانون است. اجرای این نوع مجازات مستلزم صدور حکم قطعی محاکم دادگستری است و باید نوع و مدت آن تعیین شده باشد.

موضع حقوق ایران: در قانون ایران مجازات‌های اصلی طبق ماده ۱۴ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ به چهار دسته حد، قصاص، دیه و تعزیر تقسیم بندی میشوند. که تعزیرات گستره وسیعتری دارد و شامل مجازات‌های حبس، جزای نقدی، مصادره و موارد دیگر می‌شود که در ماده ۱۹ ذکر شده است.

الف: حبس

مجازات حبس از دیرباز به عنوان حربه‌ای در مبارزه علیه بزهکاری و بزهکار مورد توجه بوده اما در شکل و نحوه اجرای آن تغییرات بسیاری به خصوص در قرن حاضر ایجاد شده است، چندان که امروزه رژیم‌های مختلف زندان‌ها با نظریه‌های گوناگون در این زمینه به وجود آمده و زندان از شکل ابتدایی خود یعنی چهاردیواری محدود، تاریک، نمناک و فاقد فضا و هوای لازم خارج شده و به محیطی بیشتر اصلاحی و درمانی تبدیل گردیده است که هرچند در همه به یک شکل نمیتوان این تغییرات را دید اما تدوین مقرراتی در زمینه زندان ها، چه از نظر داخلی و چه از نظر بین المللی، و ایجاد آیین نامه‌های مختلف، امید دهنده شناخت تحولات و اجرای آنها در همه زندان‌هاست.

در قانون ایران در صورتی که عواید حاصل از جرم تا ۱۰ میلیارد ریال باشد میزان مجازات حبس، دو الی پنج سال و در صورتی که بیش از این مقدار باشد، پنج الی ده سال خواهد بود. بنابراین در قوانین کشورهای مذکور، از نظر مدت حبس، کشور ایران از نظر حداقل مدت حبس، در رتبه نخست قرار دارد. و با ارائه ملاکی متفاوت از دیگر کشورها، و با توجه به میزان عواید حاصل از جرم، مقرر نموده است در صورتی که مال حاصل از جرم تا ۱۰ میلیارد ریال باشد مرتکب به حبس تعزیری درجه پنج یعنی بیش از دو الی پنج سال و در صورتی که از این میزان بیشتر باشد به حبس تعزیری درجه چهار یعنی بیش از پنج الی ده محکوم میشود. که از این نظر رویکردی جدید محسوب می‌شود.

ب: جزای نقدی

یکی دیگر از مجازات‌هایی که برای جرم پولشویی تعیین شده است جزای نقدی می‌باشد. و به معنی مالی است که شخص به دلیل محکومیت خود ملزم می‌شود آن را به دولت یا شخص دیگری پرداخت نماید. و تفاوت آن با مصادره این است که جزای نقدی حق دینی است ولی مصادره حق عینی.

براساس نظریه پیشگیری خاص، مجازات اقدامات جنایی باید آن قدر

ماده ۳۴۱ قانون آیین دادرسی کیفری

هر گاه پرونده با کیفرخواست به دادگاه ارجاع شود، دادگاه مکلف است بدون تعیین وقت رسیدگی حداکثر ظرف یک ماه، پرونده را بررسی و چنانچه خود را صالح به رسیدگی نداند یا مورد را از موارد منع یا موقوفی تعقیب تشخیص دهد، حسب مورد، اتخاذ تصمیم کند. همچنین در صورتی که دادگاه تحقیقات را ناقص بداند یا موارد جدیدی پس از پایان تحقیقات کشف شود که مستلزم انجام تحقیق باشد، دادگاه با ذکر دقیق موارد، تکمیل تحقیقات را از دادرسای مربوط درخواست یا خود اقدام به تکمیل تحقیقات می کند. در مورد اخیر و همچنین در مواردی که پرونده به طور مستقیم در دادگاه مطرح می‌شود، انجام تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه باید طبق مقررات مربوط صورت گیرد.

یادداشت حقوقی

سیاست جنایی ایران در مبارزه با جرم پولشویی

اقدام تأمیننی محسوب می‌شود و نه مجازات، و اقدام تأمیننی نیز از شمول تخفیف خارج است. ولی اگر آن را مصادره محسوب کنیم قابل تخفیف خواهد بود. نکته قابل ذکر دیگر این است که قبل از تصویب قانون کاهش مجازات حبس تعزیری ۱۳۹۹ مطابق ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصادره کل اموال درجه یک محسوب می‌گردید و مصادره جزئی از اموال طبق تبصره ماده درجه هفت محسوب می‌گردید. و طبق بند (ب) ماده (۱۹) همان قانون مصادره اموال قابل تبدیل به جزای نقدی درجه یک تا چهار بود. که با توجه به عدم قید "کل اموال" صرفاً در مورد مصادره جزئی قابل اعمال بود و با توجه به اینکه مصادره جزئی از اموال درجه هفت محسوب می‌گردید در صورت تخفیف عملاً شاهد تشدید درجه مجازات میبودیم، هرچند میزان آن ممکن است کمتر از مصادره جزئی از اموال باشد. ولی در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری ۱۳۹۹ قید "کل اموال" به این بند اضافه شده است و درنتیجه این نقیصه برطرف گردیده است. هرچند ممکن است نظر مخالف هم وجود داشته باشد که در همان قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ نیز مصادره اموال را اعم از کل اموال و جزئی از اموال بدانیم ولی ایراد آن این است که در مورد مصادره جزئی از اموال بجای تخفیف، در عمل شاهد تشدید مجازات بودیم.

مالک یا قائم مقام قانونی او، و با مجوز مرجع و مقام ذیصلاح قانونی، در موارد مقرر در قانون.
در کلیه قوانین مبارزه با پولشویی کشورهای حاشیه خلیج فارس برای سلب مالکیت دائمی اموال نامشروع از عنوان مصادره و برای سلب موقت مالکیت و به عنوان اقدام تأمیننی از عنوان ضبط استفاده شده است. ولی در قانون مبارزه با پولشویی ایران مصوب ۱۳۸۶ از عنوان استرداد استفاده شده بود که با توجه به بار معنایی آن این عنوان نه تنها داخل در مجازات، بلکه حتی به عنوان اقدام تأمیننی نیز محسوب نمیشد. چرا که استرداد به معنای اعاده اموال به مالکین آن می‌باشد، در صورتی که اگر مالکین آن شخص نباشد استرداد معنایی نخواهد داشت و به همین دلیل مقنن در اصلاحیه سال ۹۷ در ماده ۹ عنوان مصادره را جایگزین استرداد نمود. ولی با وجود این اصلاحیه در سال ۱۳۹۹ همچنان در تبصره (۱) همان ماده از عنوان ضبط استفاده شده است. حال سؤالی که مطرح می‌شود این است که عنوان مقرر در تبصره فوق را باید مصادره محسوب نمائیم یا ضبط؟

باتوجه به تبصره (۵) ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ که مقرر می‌دارد: "ضبط اشیاء و اموالی که در ارتکاب جرم به کار رفته یا مقصود از آن به کارگیری در ارتکاب جرم بوده است از شمول این ماده و بند (ب) ماده (۲۰) خارج و..." میتوان گفت مصادره در حقوق کیفری ایران مجازات محسوب می‌شود و زمانی مورد حکم قرار می‌گیرد که فرد مرتکب جرم شده باشد ولی ضبط یک اقدام تأمیننی است که حتی در صورت برائت متهم نیز می‌توان بدان حکم نمود.

و استرداد هم خارج از این ادو است. همچنین مطابق مواد (۲۱۵) قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و (۱۴۸) قانون آئین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ ضبط اموال لزوماً باید توسط دادگاه صورت گیرد ولی در مورد استرداد دادسرا نیز اختیار دارد تا دستور استرداد اموال را نیز بدهد. تفاوت دیگر این است که باتوجه به متون قانونی ضبط اعم از اموال مشروع و نامشروع میباشد ولی مصادره تنها شامل اموال نامشروع می‌باشد، به غیر از مصادره عام که در حال حاضر تنها در مورد اشخاص حقوقی اعمال می‌شود. ولی به نظر می‌رسد مانعی ندارد که مقنن اقدام به تعیین مجازات مصادره عام نسبت به اشخاص حقیقی نیز بنماید. همچنین اگر عنوان موجود در تبصره ۱ ماده (۹) قانون مبارزه با پولشویی را ضبط محسوب نمائیم در این صورت قابل تخفیف نخواهد بود چرا که طبق تبصره (۵) ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی ضبط

هرگاه پرونده با کیفرخواست به دادگاه ارجاع شود، دادگاه مکلف است بدون تعیین وقت رسیدگی حداکثر ظرف یک ماه، پرونده را بررسی و چنانچه خود را صالح به رسیدگی نداند یا مورد را از موارد منع یا موقوفی تعقیب تشخیص دهد، حسب مورد، اتخاذ تصمیم کند. همچنین در صورتی که دادگاه تحقیقات را ناقص بداند یا موارد جدیدی پس از پایان تحقیقات کشف شود که مستلزم انجام تحقیق باشد، دادگاه با ذکر دقیق موارد، تکمیل تحقیقات را از دادرسای مربوط درخواست یا خود اقدام به تکمیل تحقیقات می کند. در مورد اخیر و همچنین در مواردی که پرونده به طور مستقیم در دادگاه مطرح می‌شود، انجام تحقیقات مقدماتی توسط دادگاه باید طبق مقررات مربوط صورت گیرد.

• سه‌شنبه ۲۶ دی‌ماه ۱۴۰۲• سال دوم • شماره ۴۷

دانستنی های حقوقی

تحقیق محلی یا معاینه محل

در امور کیفری

هرگاه برای کشف واقع و روشن شدن موضوع، تحقیق محلی یا معاینه محل ضرورت یابد و یا متهم یا شاکی درخواست نمایند، بازپرس اقدام به تحقیقات محلی یا معاینه محل می‌کند.

مطابق ماده ۱۲۳ قانون آیین دادرسی کیفری، هرگاه برای کشف واقع و روشن شدن موضوع، تحقیق محلی یا معاینه محل ضرورت یابد و یا متهم یا شاکی درخواست نمایند، بازپرس اقدام به تحقیقات محلی یا معاینه محل می‌کند. معاینه محل و تحقیق محلی جز در مواردی که ضرورت دارد باید در روز انجام شود. مراتب ضرورت در دستور قید می‌شود.

معاینه محل و تحقیق محلی توسط بازپرس و یا به دستور او توسط ضابط دادگستری انجام می‌شود. هنگام معاینه محل، اشخاصی که در امر کیفری شرکت دارند می‌توانند حاضر شوند، اما عدم حضور آنان، مانع از انجام معاینه نیست. هرگاه حضور متهم یا سایر اشخاصی که در امر کیفری شرکت دارند در هنگام معاینه محل ضروری باشد، مکلفند به دستور بازپرس در محل حاضر شوند. همچنین شهود و مطلعان نیز دعوت می‌شوند. در موارد ضروری، بازپرس می‌تواند دیگر اشخاصی را که حضور آنان لازم است به محل دعوت کند. چنانچه اثبات حق به اظهارات اشخاص موضوع این ماده منحصر باشد و آنان بدون عذر موجه حاضر نشوند، بازپرس دستور جلب آنان را صادر می‌کند، مشروط به اینکه به تشخیص بازپرس حضور آنان ضرورت داشته باشد.

هنگام تحقیق محلی و معاینه محل، چنانچه بازپرس لازم بداند، شخصاً حاضر می‌شود؛ اما در جرائم موضوع بند (الف) ماده (۳۰۲) این قانون و همچنین هنگام معاینه اجساد، مکلف است شخصاً و در اسرع وقت حضور یابد.

هنگام تحقیق محلی و معاینه محل، تمام آثار و نشانه‌های مشهود و مکشوف که به نحوی در قضیه موثر است، به دستور بازپرس توسط کارشناسان جمع آوری و در صورت‌مجلس قید می‌شود و به امضای اشخاص دخیل در موضوع می‌رسد.

یادداشت حقوقی

آیا استفاده تجاری

ازساختمان مسکونی جرم‌است؟

طبق قانون شهرداری چنانچه برخلاف‌مقاد پروانه‌ساختمانی،در منطقه مسکونی محل تجاری یا اداری دایر شود شهرداری موضوع ر از طریق کمیسیون ماده ۱۰۰ پیگیری می کند. با اثبات تخلف،کمیسیون در مورد محل تصمیم خواهد گرفت اگر متخلف پس از تصمیم شهرداری مبنی بر تعطیلی محل،از تعطیل کردن آن خودداری کند محل توسط مأموران شهرداری تعطیل می شود. کسی که با علم به این تعطیلی از آن استفاده تجارتی کند به حبس از ۲ سال و جزای نقدی محکوم و محل دوباره تعطیل خواهد شد. دایر کردن دفتر وکالت،مطب،دفتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق،دفتر روزنامه و مجله و دفتر مهندسی به وسیله مالک از نظر این قانون استفاده تجاری محسوب نمی‌شود.

فاطمه منصورینسب دانشجوی حقوق

متخلف پس از تصمیم شهرداری

مبنی بر تعطیلی محل،از تعطیل کردن آن خودداری کند محل توسط مأموران شهرداری تعطیل می شود. کسی که با علم به این تعطیلی از آن استفاده تجارتی کند به حبس از ۲ سال و جزای نقدی محکوم و محل دوباره تعطیل خواهد شد. دایر کردن دفتر وکالت،مطب،دفتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق،دفتر روزنامه و مجله و دفتر مهندسی به وسیله مالک از نظر این قانون استفاده تجاری محسوب نمی‌شود.

هرگاه متهم بدون عذر موجه حاضر نشود و دادگاه حضور وی را لازم بداند، علت ضرورت حضور در احضاریه ذکر می‌گردد و با قید اینکه نتیجه عدم حضور جلب است، احضار می‌شود. هرگاه متهم بدون عذر موجه حاضر نشود و دادگاه همچنان حضور وی را ضروری بداند، برای روز و ساعت معین جلب می‌شود. چنانچه حضور متهم در دادگاه لازم نباشد و موضوع، جنبه حق الهی نداشته باشد، بدون حضور وی رسیدگی و رای مقتضی صادر می‌شود.

تبصره - چنانچه متهم دارای کفیل یا وثیقه گذار بوده و یا خود متهم وثیقه گذار باشد، مطابق ماده (۲۳۰) این قانون، اقدام می‌شود.

سنخیت قراردادهای هوشمند با ارکان اصلی قراردادها

عقود احراز نشده است و در حاله‌ای از ابهام قرار دارد. معلوم نیست شخصی که در بخشی از قرارداد هوشمند، ایجاب یا پیشنهاد را تقدیم می‌کند، یا شخصی که در قالب «قابل» آن را می‌پذیرد، واجد کدام یک از مؤلفه‌های اساسی اهلیت از جمله عقل، بلوغ و رشد هستند. معلوم نیست که آیا شخص مصلوب‌الاراده یا مجبور یا مکره‌ای در بخشی از دو سر قرارداد هوشمند جای گرفته است یا خیر؟ در صورتی که طرف ایجاب یا قبول به موجب روش‌های مجرمانه‌ای از قبیل کلاهبرداری رایانه‌ای، سرقت رایانه‌ای یا هک و سایر روش‌های مجرمانه آغازگر ایجاب یا پذیرنده آن باشد، چه سرنوشتی در انتظار قرارداد هوشمند است؟ لذا واضحاً از حیث رکن دوم یعنی طرف‌های عقد، مابین مبانی عقود اسلامی و قراردادهای هوشمند منافات و تعارض وجود دارد. لذا از حیث مبانی عقود در حقوق موضوعه و فقه امامیه، متعاقدان قراردادهای هوشمند معتبر نیستند.

از حیث موضوع قرارداد، در قراردادهای هوشمند هیچ نوع محدودیتی در مورد موضوع وجود ندارد. برای مثال فرمات‌هایی مانند PoWHD و Fomord یا جاده ابریشم برای اجرای قالب‌های کلاهبرداری پانزی، بازی‌های شرط‌بندی و قماربازی، خرید و فروش کارت‌های شناسایی جعلی، مواد مخدر، سلاح‌های غیرمجاز کاربرد دارند. مشخص است که تمامی این قالب‌ها در چارچوب قراردادهای هوشمند اجرا می‌شوند. از این‌رو نظر به این‌که مشروعیت جهت در قراردادهای هوشمند محلی از اعراب ندارد، از حیث ارکان اساسی قراردادهای در حقوق موضوعه و فقه امامیه فاقد اعتبار هستند.

ادامه از صفحه اول:

ضمانت اجرای تخلف از شرط مشروعیت معاملات، در ماده ۲۱۷ قانون مدنی آمده است. منظور اصلی از مشروعیت معامله، همان انگیزه درونی فرد است که او را در خصوص تشکیل عقد ترغیب می‌کند و اگر وجود نداشت، برای او رغبتی برای این کار باقی نمی‌ماند. در معاملات، اصل بر آن است که جهت معامله واجد مشروعیت است. از این رو نیاز نیست که در حین انجام معامله، آن را ذکر کنیم، چرا که مقصود متعاقدان، برای هر شخص مشخص است و نیازی نیست که طرف مقابل را از غرض خود مطلع سازد. صرفاً در مواقع ضرورت می‌توان اعلام آن را ضروری دانست. در موارد تشکیک بین مشروعیت یا عدم مشروعیت جهت معامله، باید عقد را حمل بر صحت دارند؛ آن هم به دلیل اصله الصحه در معاملات.

حال هر یک از ارکان کلی قراردادهای را در نسبت با قراردادهای هوشمند بررسی می‌کنیم. یکی از ارکان اصلی قرارداد، صیغه است. در قراردادهای هوشمند، به محض این‌که یکی از طرفین قرارداد (قابل)، پیشنهاد یا ایجابی را از جانب طرف دیگر قرارداد (موجب) دریافت می‌کند، سیستم بلاکچین، تراکنش را تأیید می‌کند. از این رو از حیث صیغه یا به تعبیری از نظر ایجاب و قبول، منافاتی بین قراردادهای هوشمند و عقود اسلامی با قراردادهای هوشمند وجود ندارد. یکی دیگر از ارکان اصلی عقود اسلامی، طرف‌های قرارداد است. دو نکته در مورد طرف‌های قراردادهای هوشمند وجود دارد. نخست این‌که طرف‌های قرارداد در این سنخ قراردادهای، اصولاً ناشناس هستند. دو دیگر این‌که طرف‌های این قراردادهای موکول و منوط به هیچ پیش شرطی نیستند. از حیث اهلیت متعالمین در این دسته از

دانشت‌های حقوقی

دادگاه آنلاین چیست؟

راهنمای شرکت در دادگاه برخط

قسمت دوم

در دادگاه‌های الکترونیک و برخط مانند سایر دادگاه‌ها، پس از طی مراحل دادرسی و رسیدگی به خواسته در دادگاه بدوی و شعبه تجدیدنظر با رعایت تشریفات قانونی و اخذ اظهارات طرفین و وکلای آن‌ها، حکم صادر می‌شود.

چطور در دادگاه الکترونیک و دادگاه برخط شرکت کنیم؟ باتوجه به توضیحی که ارائه شد نحوه حضور در دادگاه الکترونیک و دادگاه علنی برخط متفاوت است.

الف) نحوه شرکت طرفین پرونده در دادگاه الکترونیک

شرکت طرفین پرونده در دادگاه الکترونیک به این نحو است که پس از طرح دادخواست یا شکایت در دفتر خدمات الکترونیک قضایی توسط خواهان یا شاکی یا وکیل او و ارسال ابلاغیه الکترونیکی برای طرفین دعوا، پیامکی از سوی قوه قضاییه برای آن‌ها ارسال می‌شود. این پیامک حاوی مشخصات فردی دریافت‌کننده، موضوع جلسه، تاریخ برگزاری و یک لینک متصل به درگاه سایت عدلیران یا همان درگاه خدمات الکترونیک قضایی است. دریافت‌کننده پیامک باید ظرف مدت ۲۴ ساعت پس از دریافت آن، به لینک ارسال شده وارد شود و حضور خود در جلسه رسیدگی را اعلام کند. عدم ورود به لینک و عدم اعلام حضور، به منزله حضور در محل جلسه به نحو فیزیکی خواهد بود.

با ورود به لینک ارسال شده در پیامک، شخص به درگاه سایت عدل ایران هدایت می‌شود و در مرحله اول، باید کدملی و رمز شخصی ثبت نام الکترونیک (کد ثنا) خود در درگاه قوه قضاییه را در قسمت مربوطه وارد کند تا به سامانه جلسه الکترونیک قضایی وارد شود.

در این مرحله بعد شخص با انتخاب گزینه «اعلام نحوه حضور» سه گزینه برای انتخاب خواهد داشت:

-حضور در محل برگزاری جلسه رسیدگی
-شرکت در جلسه رسیدگی به شکل ویدیوکنفرانس/آنلاین/مجازی

-عدم امکان شرکت در جلسه رسیدگی

ادامه در شماره بعد

وضع عوارض نقل و انتقال پروانه بهره‌برداری اشخاص حقیقی با انتقال سند خودروی تاکسی در حوزه حمل و نقل مسافر ممنوع است

بهای آن را داشته باشد و بر مبنای ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ نیز اخذ هرگونه وجه، کالا و خدمات از سوی دستگاه‌های اجرایی به تجویز قانونگذار منوط شده است. بنا به مراتب فوق، هرگونه مصوبه در خصوص تعیین تعرفه حق امتیاز هزینه نقل و انتقال پروانه بهره‌برداری اشخاص حقیقی با انتقال سند خودروی تاکسی در حوزه حمل و نقل مسافر خلاف قانون و خارج از حدود اختیار شورای شهر و شهرداری است

سید بهادر بهادری
حقوقدان

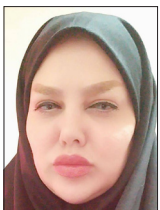
هرچند مستند برابر قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملاتی شهرداری‌ها از جمله وظایف شورای اسلامی شهر است، لکن اخذ بهای خدمات منوط به ارائه خدمات است و این در حالی است که خدمتی از سوی شهرداری ارائه نمی‌شود تا شهرداری استحقاق دریافت

یادداشت حقوقی

الزامی بودن رعایت مصوبات پولی و بانکی بانک مرکزی توسط موسسات مالی و اعتباری و صندوقهای قرض الحسنه

و جریمه در قراردادهای و با توجه به ماده ۱۰ قانون مدنی، قراردادهایی که در آن مازاد بر میزان تعیین شده بانک مرکزی سود و جریمه تعیین شده، نسبت به مازاد بر میزان تعیین شده در مصوبه بانک مرکزی، فاقد اعتبار بوده و غیر قابل مطالبه است. نتیجتاً دعوی مطالبه آنها نیز محکوم به بطلان است.

۲- با توجه به ماده واحده قانون تسری امتیازات خاص بانکها به مؤسسات اعتباری غیر بانکی مصوب سال ۱۳۸۱، ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا و تبصره‌های آن به مؤسسات یاد شده تسری دارد و تبصره‌های آن استثناء نگردیده است.

زهرا رستمی
کارآموز وکالت

سوال : با توجه به اینکه بانکها و موسسات مالی و اعتباری و صندوقهای قرض الحسنه در قراردادهای منعقد فیما بین خود و اشخاص ثالث برای عدم پرداخت اقساط در مهلت تعیین شده علاوه بر سود متعلقه به اصل وام سود علیحده و علاوه بر آن وجه التزام تعیین می‌نمایند آیا حکم به پرداخت سود اضافه بر اصل وام و سود متعلقه و نیز حکم به پرداخت وجه التزام و جاهت قانونی دارد؟

پاسخ : ۱- با توجه به الزامی بودن رعایت مصوبات پولی و بانکی بانک مرکزی برای کلیه بانکها از جمله در تعیین سود

یادداشت حقوقی

خالکوبی جرم نیست

آتنا انوری
وکیل پایه یک دادگستری

سوال : آیا خالکوبی و یا تاتو جرم می باشد یاخیر؟

پاسخ : ۱- صرف خالکوبی در فقه امامیه حرام نیست، لیکن بنا بر فتوای اکثر فقهای معاصر، چنانچه موضوع خالکوبی عکس‌های مستهجن در مرئی و منظر دیگران یا اسامی که لمس

آن بدون وضو یا غسل اشکال دارد باشد، حرام است.

۲- خالکوبی در قوانین جزایی جرم شناخته نشده است، مع الوصف در صورتی که خالکوبی به نحوی انجام شده باشد که با توجه به آنچه در قسمت اول بیان شد از نظر فقهی حرام باشد، چنانچه برابر ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ (تعزیرات) موجب جریحه دار شدن عفت عمومی گردد، در این حالت جرم محسوب و مرتکب قابل مجازات خواهد بود

متهم می‌تواند تا پایان اولین جلسه رسیدگی از دادگاه تقاضا کند و کیلی برای او تعیین شود. دادگاه در صورت احراز عدم تمکن متقاضی، از بین وکلای حوزه قضائی و در صورت عدم امکان از نزدیکترین حوزه قضائی، برای متهم، وکیل تعیین می‌نماید. در صورتی که وکیل درخواست حق الوکاله کند، دادگاه حق الوکاله او را متناسب با اقدامات انجام شده، تعیین می‌کند که در هر حال میزان حق الوکاله نباید از تعرفه قانونی تجاوز کند. حق الوکاله از محل اعتبارات قوه قضائیه پرداخت می‌شود. تبصره - هرگاه دادگاه حضور و دفاع وکیل را برای شخص بزه دیده فاقد تمکن مالی ضروری بداند، طبق مفاد این ماده اقدام می‌کند.

یادداشت حقوقی

عدم مسئولیت راننده مانع از استفاده مصدوم یا وراث متوفی از مزایای بیمه نخواهد بود

مهدیه رعیتی
حقوقدان

برابر ماده ۲۶ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹ در مورد خسارات وارده به عابرین بر اثر تصادف با وسیله نقلیه موتوری به طور کلی مقرر نموده است حتی در صورت عدم احراز تقصیر راننده دخیل در حادثه، حسب مورد خسارت وارده به عابر (صدمه یا فوت) از محل بیمه نامه وسیله نقلیه مذکور و در صورت عدم وجود بیمه نامه معتبر از طریق صندوق موضوع ماده ۱۰ قانون بیمه اجباری مصوب ۱۳۷۸ با اصلاحات بعدی پرداخت شود.

لذا عدم مسئولیت راننده مانع از استفاده مصدوم یا وراث متوفی از مزایای بیمه نخواهد شد و شرکت بیمه با ارایه قرار منع تعقیب یا حکم براءت راننده ملزم به اجرای تعهدات موضوع بیمه نامه به مصدوم یا اولیاء دم متوفی خواهد بود و چنانچه وسیله نقلیه بیمه نباشد خسارت از محل صندوق تأمین خسارت بدنی پرداخت خواهد شد.

یادداشت حقوقی

چک سفید امضا

محمد رضا صدیقی
حقوقدان

سوال: چنانچه چکی سفید امضاء یعنی بدون درج مبلغ و تاریخ صادر شود و دارنده اصلی فوت کند، آیا وارث یا هر شخص ثالثی می‌تواند بدون اطلاع و رضایت صادرکننده مبلغ و تاریخ را درج و آن را به وصول کند؟

پاسخ: در صورتی که صادرکننده چک به دارنده برای تکمیل مندرجات آن تفویض اختیار کند، دارنده می‌تواند در حدود اختیار تفویض شده و بر مبنای توافقات به عمل آمده اقدام کند و با فوت دارنده چک، در تکمیل آن توسط وراث به عنوان قائم مقام قانونی معنی وجود ندارد. در این صورت نیازی به اطلاع و رضایت بعدی صادرکننده نیست مگر آن‌که احراز شود تکمیل مندرجات به وسیله دارنده به عنوان وکیل تفویض شده باشد و نه اصل، تشخیص آن حسب مورد بر عهده مرجع قضائی رسیدگی کننده است. و با توجه به این‌که برابر مواد ۳۱۰ و ۳۱۱ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱، قید وجه چک و دیگر مندرجات الزامی است و بدون تکمیل مندرجات چک قابل انتقال به دیگری نیست، بدون تکمیل آن قابل انتقال به شخص ثالث نیست. توضیحاتی که برابر تبصره ۱ ماده ۲۱ مکرر قانون صدور چک (الحاقی ۹۷)، صدور و پشت‌نویسی چک در وجه حامل و به طریق اولی سفید امضاء، دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون ممنوع شده است.

مرحوم دکتر بهروز اخلاقی: برابری اولین ارائه با آخرین برداشت

ادامه از صفحه اول:

می‌توانیم در زندگی مان الگوهای مختلفی را انتخاب کنیم که هم با نظام ارزشی ما برابر باشند و هم با تیپ شخصیتی مان. الگوهایی که زنده هستند و ما به آن‌ها دسترسی داریم. می‌توانم رفتارشان را ببینیم و یاد بگیریم، خوب نگاه کنیم و اجرا کنیم. از الگوهایی هم که در دسترس ما نیستند می‌توانیم با مطالعه کتاب‌هایشان و نقل قول‌هایی که راجع به

آن‌ها هست، روایت‌ها و زندگی‌نامه‌شان از آن‌ها درس بگیریم. گرایش به الگوهای برجسته، افکار انسان را منظم می‌کند، به افکار انسان تمرکز می‌بخشد تا بدین طریق بر بحران هویت که بیش‌تر در جوانی آشکار می‌شود؛ به‌خوبی غلبه کند. همگرایی فکری زمانی رخ می‌دهد که آدم در صدد همانندسازی با شخصیتی برتر از خود برآید. شناخت الگوهای رشید و بالنده موجب به کار افتادن استعدادهای راکد و ظرفیت‌های پراکنده انسان می‌شود. هدف از انتخاب فرد یا افرادی به‌عنوان الگو، هدف‌گذاری بهتر در زندگی و رسیدن به اهداف و موفقیت است. الگوهای ناب را باید انتخاب کرد تا روشن‌گر مسیر زندگی باشند.

دکتر اخلاقی نمی‌دانست بدون آنکه متوجه باشد الگوی یک دانشجوی ترم اولی حقوق تازه از اصفهان آمده، شده است؛ درحالی‌که حتی تا پایان دوره کارشناسی یک دقیقه هم با او کلاس نداشت و کلامی درنگرفته بود. آنچه بود تنها نگاه اتفاقی از دور من به مردی بود که در اوج مسیری بود که با خود قرار گذاشته بودم من هم در آن پای بگذارم.

در صبح روزی که در حال نوشتن این مطلب هستم (۲۵ دی‌ماه ۱۴۰۲) روبه همان پله‌های طبقه اول جنوبی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران که نخستین ارائه خود را مرحوم دکتر بهروز اخلاقی در ذهن من اجرا کرد در امتداد قبله مسلمانان در محضر پروردگارش شهادت دادم که ارائه نخست (the first presentation) ایشان، آخرین تفسیر (the last interpretation) من از ایشان بود و طی این همه سال بلا تغییر ماند. تا به حال در هنگام نوشتن کمتر مطلبی این قدر متأسف شده بودم؛ به‌طوری‌که در کافه‌ای که در حال نوشتن آن هستم توجه همه جلب شده است: یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو...

یادداشت حقوقی

نظارت شرعی بر ذبح و صید

سمیه ساریخانی
وکیل پایه یک دادگستری

نظارت شرعی فرآیندی است که براساس آن ذبح و صید کلیه حیوانات، پرندگان و آبزیان حلال گوشت توسط ناظران شرعی در مراکز کشتار و صیادی نظارت شده، تا مصرف ذبیحه و صید بر اساس احکام اسلامی حلیت پیدا کند و ذبح شرعی به نحوه سربریدن حیوانات و پرندگان حلال گوشت «طبق نظر فقهی مراجع عظام» گفته می‌شود و صید شرعی به روش‌هایی اطلاق می‌گردد که حیوانات، پرندگان و آبزیان حلال گوشت طبق موازین اسلامی صید می‌شوند. عدم رعایت مقررات مربوط به اصول ذبح و صید شرعی از سوی اشخاص حقیقی و یا حقوقی، جرم محسوب شده و مرتکب یا مرتکبین به تقصیر با حکم مرجع قضائی، ضمن جبران خسارات وارده، به جزای نقدی محکوم و در صورت تکرار برای بار دوم، از ادامه اشتغال در کشتارگاه‌ها و یا واحدهای صنعتی مرتبط آنان جلوگیری به‌عمل می‌آید. حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی وظیفه آموزش و تعیین صلاحیت و وظایف و به‌کارگیری ناظران شرعی و ارزیابی عملکرد آنان در دوره‌های زمانی و ارتقاء سطح آموزشی مرتبط با وظایف آنان و تعیین ضوابط مربوط به نحوه استفاده حلال از اجزاء حیوانات حرام گوشت و منافع محله اجزای حرام حیوانات حلال گوشت و آبزیان حرام وفق فتاوی مقام معظم رهبری و مراجع عظام تقلید و فقه اهل سنت (در جاهایی که طبق قانون باید فقه اهل سنت رعایت شود) برای داخل و خارج از کشور را برعهده دارد

یادداشت حقوقی

ممنوعیت تصدی قضات به عنوان عضو هیات علمی در ساعت اداری

سیدعلی حسینی شیدا
وکیل پایه یک دادگستری

سوال: آیا اشتغال قضات دادگستری می‌تواند به عنوان عضو هیات علمی در دانشگاه آزاد امکان پذیر است یا خیر؟

پاسخ: با عنایت به قسمت اخیر اصل یکصد و چهل و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۶۸ و لحاظ تبصره یک «ماده واحده قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل ۱۳۷۳» سمت های آموزشی در دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و تحقیقاتی از شمول منع تصدی بیش از یک شغل مستثنی است و مستفاد از تبصره ۲ ماده واحده یاد شده منظور از شغل، وظایف مستمری است که به صورت تمام وقت انجام می شود. با توجه به مراتب فوق، اشتغال قاضی به عنوان عضو هیأت علمی تمام وقت دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی نظیر دانشگاه آزاد با در نظر گرفتن این که در شغل اصلی که قضاوت است، باید در ساعات اداری به صورت موظف انجام وظیفه نماید، در صورتی که بر اساس مقررات و ضوابط مؤسسه آموزشی مربوطه امکان انجام کار آموزشی در خارج از ساعات اداری فراهم باشد، فاقد منع قانونی است.

سرمقاله

نقش مددکاران در کاهش جمعیت کیفری زندان

احوال تعیین و اجرا می‌شود.

در ماده ۷۷ قانون مجازات اسلامی در خصوص نقش مددکاران اجتماعی در صدور احکام مجازات‌های جایگزین سخن به میان آمده است. در این ماده عنوان شده است، قاضی اجرای احکام می‌تواند باتوجه به وضع محکوم و شرایط و آثار اجرای حکم، شدید، تخفیف، تبدیل یا توقف موقت مجازات مورد حکم را به دادگاه صادرکننده رأی پیشنهاد کند. قاضی مذکور به تعداد لازم مددکار اجتماعی و مامور مراقبت در اختیار دارد. مددکاران اجتماعی که در این بخش فعالیت می‌کنند علاوه بر تسلط به مددکاری فردی و تکنیک‌های آن باید با منابع اجتماعی که می‌توانند به عنوان ظرفیت مجازات جایگزین حبس در اختیار سیستم قضایی قرار بگیرند، آشنایی داشته باشد. مددکاران اجتماعی همیشه نقش مهم و موثری در اصلاح و تربیت اطفال و نوجوانان معارض با قانون داشته‌اند و در قانون اقدامات تأمینی مصوب ۱۳۳۸ به‌رغم این‌که به‌صورت مستقیم به مددکاری اجتماعی اشاره نشده بود اما با شکل‌گیری قانون‌های اصلاح و تربیت و نگارش آیین‌نامه آن کم‌کم مددکاری اجتماعی جایگاه خود را در تشکیلات سازمانی قانون‌های اصلاح و تربیت پیدا کرد.

در فصل دهم قانون مجازات اسلامی که به مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان معارض با قانون پرداخته است، تغییرات چشمگیری و رو به رشدی که منافع عالی کودکان در آن لحاظ شده در این قانون مشاهده می‌شود. در ماده ۸۸ قانون مجازات اسلامی آمده است؛ درباره اطفال و نوجوانانی که مرتکب جرایم تعزیری می‌شوند و سن آنها در زمان ارتکاب ۹ تا ۱۵ سال تمام شمسی است. حسب مورد، دادگاه یکی از تصمیمات نظیر «تسلیم به والدین یا اولیا یا سرپرست قانونی با اخذ تعهد به تأدیب، تربیت و مراقبت در حسن اخلاق طفل و نوجوان» را اتخاذ می‌کند. در تبصره همین ماده ذکر شده است که دادگاه هرگاه مصلحت بداند می‌تواند حسب مورد از اشخاص مذکور در این بند تعهد به انجام اموری از قبیل معرفی طفل یا نوجوان به مددکار اجتماعی یا روانشناس‌ها و دیگر متخصصان بگیرد. همچنین در تبصره ۳ ماده ۸۸ آمده است که دادگاه اطفال و نوجوانان می‌تواند باتوجه به تحقیقات به‌عمل آمده و همچنین گزارش‌های مددکاران اجتماعی از وضع طفل یا نوجوان و رفتار او هر چند بار که مصلحت طفل یا نوجوان اقتضا کند در تصمیم خود تجدیدنظر کند.

رویکرد قوه قضائیه به استفاده از مددکاران اجتماعی

رویکرد نوین قوه قضائیه به استفاده از مددکاران اجتماعی و ظرفیت حرفه مددکاری اجتماعی در کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها و مراکز تأمینی و اعتماد به توان تخصصی مددکاران اجتماعی در توانبخشی بزهکاران، افق روشنی در آرایه خدمات جدید در عرصه خدمات اجتماعی است.

مددکاران اجتماعی، موسسات و نهادهای آموزشی و صنفی این حرفه باید با برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی از فرصت به‌وجود آمده در قانون مجازات اسلامی جدید بهره‌گیری کنند. همچنین ضرورت دارد در سرفصل‌های آموزشی مددکاران اجتماعی در سطوح مختلف تحصیلی بازنگری لازم انجام شود و آموزش متناسب با نیاز مددکاران در دستور کار قرار گیرد. به‌نظر می‌رسد انجمن مددکاران اجتماعی ایران و انجمن علمی مددکاری در اجرای شدن این قانون می‌توانند نقش‌آفرینی کنند و کلینیک‌های تخصصی مددکاری اجتماعی نیز با اقدامی هدفمند و تجهیز خود به دانش روز در حوزه کاری جدید ایفای نقش کنند.

الناز اکبرزاده سراج
(دانش آموخته حقوق کیفری
و مدرس دانشگاه)

جایگاه مددکاران اجتماعی در قانون مجازات اسلامی

قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران شاید یکی از مرفقی‌ترین قوانین در کشور باشد که جایگاه ویژه‌ای برای مددکاران اجتماعی در این قانون دیده شده است. در این قانون که هم‌اکنون مبنای صدور احکام قضات در کشور است هفت بار به واژه مددکار اجتماعی در متن قانون اشاره شده است. در فصول پنجم، نهم و دهم که قانون‌گذار به موضوعات و مواد تعویق صدور حکم، مجازات‌های جایگزین حبس و مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان پرداخته است به صورت روشن به بهره‌گیری از مددکاران اجتماعی و ظرفیت مددکاری اجتماعی برای اجرایی شدن مواد این قانون اشاره شده است. در ماده ۴۲ قانون مجازات اسلامی آمده است تعویق مراقبتی همراه با تدابیر زیر است: الف- حضور به موقع در زمان و مکان تعیین شده توسط مقام قضایی یا مددکار اجتماعی ناظر

ب- آرایه اطلاعات و اسناد و مدارک تسهیل‌کننده نظارت بر اجرای تعهدات محکوم برای مددکار اجتماعی پ- اعلام هرگونه تغییر شغل، اقامتگاه یا جابه‌جایی در مدت کمتر از ۱۵ روز و آرایه گزارش از آن به مددکار اجتماعی لازم به ذکر است که تعویق صدور حکم مربوط به جرایمی می‌شود که پس از احراز مجرمیت متهم با ملاحظه وضع فردی، خانوادگی و سوابق، اوضاع، احوال و... صدور حکم برای ایشان به مدت ۶ ماه تا ۲ سال به تعویق می‌افتد که البته صدور این نوع حکم شرایط خاصی نظیر فقدان سابقه کیفری موثر، جبران ضرر و زیان، پیش‌بینی اصلاح مرتکب و... دارد.

مجدداً در ماده ۴۵ قانون مجازات اسلامی در این خصوص آمده است که پس از گذشت مدت تعویق باتوجه به میزان پایبندی مرتکب به اجرای دستورهای دادگاه گزارش‌های مددکار اجتماعی و نیز ملاحظه وضع مرتکب، دادگاه حسب مورد به تعیین کیفر یا صدور حکم معافیت از کیفر اقدام می‌کند. همانطور که در قوانین مرتبط با مواد تعویق مراقبتی ملاحظه می‌شود دادگاه برای نظر تخصصی مددکار اجتماعی جایگاه ویژه‌ای قایل شده است و مددکاران اجتماعی در این جایگاه باید با رویکردهای تخصصی و حرفه‌ای نظرات کارشناسانه خود را در رابطه با افراد به دادگاه‌ها آرایه کنند.

مددکاران اجتماعی و کاهش جمعیت کیفری

در فصل نهم قانون مجازات اسلامی جدید بحث مجازات‌های جایگزین حبس مطرح شده است که اجرای مواد این بخش تأثیر زیادی در کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها و در نتیجه کاهش آسیب روانی اجتماعی و خانوادگی زندانیان دارد. در ماده ۶۴ مجازات‌های جایگزین حبس این‌گونه تعریف شده است: دوره مراقبت، خدمات عمومی رایگان، جزای نقدی روزانه و محرومیت از حقوق اجتماعی، که در صورت گذشت شاک و وجود جهات تخفیف با ملاحظه نوع جرم و کیفیت ارتکاب آن، آثار ناشی از جرم سن، مهارت، وضعیت، شخصیت و سابقه مجرم، وضع بزه دیده و سایر اوضاع و

یادداشت حقوقی

نصب دستگاه ردیاب

سوال:

آیا نصب و جایگذاری دستگاه ردیاب و GPS شنوددار زیر خودرو افراد جرم است

نگار کمال

وکیل پایه یک دادگستری

پاسخ:

۱- نصب دستگاه GPS شنوددار در خودرو افراد دیگر بدون اطلاع آنان با توجه به اصل قانونی بودن جرم و مجازات مذکور در ماده ۲ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و اصل سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جرم محسوب نمی‌شود و فاقد وصف کیفری است؛ زیرا شنود غیرمجاز رایانه‌ای در صورتی محقق می‌شود که شخصی به طور غیرمجاز محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری را شنود کند؛ بنابراین در صورتی که در فضای واقعی مانند اتومبیل و... دستگاه شنود قرار داده شود، با توجه به آن‌که ارتکاب این رفتار در فضای مجازی نبوده و همچنین ضبط صدا، محتوای در حال انتقال ارتباطات غیر عمومی نیست، چنین رفتاری، شنود غیر مجاز رایانه‌ای محسوب نمی‌شود.

یادداشت حقوقی

صدور و اجرای دستور جلب در دعاوی حقوقی چگونه است؟

دکتر امیر مهدی
صالحی مقدم
مدرس دانشگاه

برای گرفتن دستور جلب ابتدا باید بدانیم که دستور جلب در دعاوی حقوقی و کیفری با یکدیگر متفاوت است. اولین نکته‌ای که باید بدانیم این است که در دعاوها و پرونده‌های کیفری همیشه بحث از وقوع یک جرم است. در دعاوهای حقوقی حتماً لازم است که حکمی قطعی صادر شده و به مرحله اجرا رسیده باشد و مالی از محکوم علیه یافت نشده باشد تا بتوان از دادگاه برای او درخواست جلب نمود. اما در دعاوهای کیفری گاهی دستور یا قرار جلب اشخاص حتی پیش از صدور هرگونه حکم یا احراز مجرمیت، صادر می‌شود. حکم جلب حقوقی عملیاتی است که به طور معمول توسط نیروهای انتظامی اجرا می‌شود. پس از صدور حکم جلب حقوقی، پلیس یا دیگر نیروهای انتظامی می‌توانند فرد متهم را دستگیر کنند و او را به دادگاه حاضر کنند. در هنگام اجرای حکم جلب، حقوق و حریم شخصی فرد متهم باید رعایت شود و اجرای دستور باید با رعایت قوانین و مقررات مربوط به این حوزه انجام شود.

